

STRATEEGILISE KAUBA KOMISJONI 2006. AASTA TEGEVUSARUANNE

Strateegilise kauba komisjon on Välisministeeriumi juurde moodustatud litsentsimisorgan, kuhu kuuluvad Välisministeeriumi, Kaitseministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Kaitsepolitsei ameti, Politsei ameti ning Maksu- ja Tolli ameti esindajad. Strateegilise kauba seaduse § 48 kohaselt esitab strateegilise kauba komisjon Vabariigi Valitsusele tegevusaruande vähemalt kord aastas.

Strateegiliste kaupade ekspordikontrolli rahvusvahelise süsteemi eesmärk on rahu ja julgeoleku tagamine relvade ja kahesuguse kasutusega kaupade tarnete järelevalve kaudu. Ekspordikontrolli süsteem on välja töötatud rahvusvaheliste relvastuse leviku tõkestamise lepingute täitmise tagamiseks. Iga aastaga kasvab ekspordikontrolli tähtsus seoses terrorismi ja massihävitusrelvade leviku vastase võitlusega.

Eesti kuulub praegu kolme ekspordikontrolli režiimi. Nendeks on Wassenaari kokkulepe (Wassenaar Arrangement), tuumatarnijate grupp (Nuclear Supplier's Group) ja Austraalia grupp. Eesti osales 2006. aastal Wassenaari kokkuleppe plenaaristungil ning organisatsiooni 10. aastapäeva tähistamisel Viinis, tuumatarnijate grupi plenaaristungjärgul Brasílias ning Austraalia grupi plenaaristungjärgul Pariisis. Lisaks plenaaristungitele osalesid strateegilise kauba komisjoni liikmed ka eespool nimetatud organisatsioonide töökohtumistel. 2006. aastal ei saavutanud raketitehnoloogia kontrollirežiimis (Missile Technology Control Regime) osalevad riigid konsensust uute liikmete kaasamise suhtes ning seetõttu lükkub ühinemine selle organisatsiooniga lähitulevikku.

Strateegilise kauba komisjoni esindajad osalesid aktiivselt ka ekspordikontrolliga seotud Euroopa Liidu töögruppide (tavarelvastuse ekspordikontrolli töögrupp (COARM) ja kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli töögrupp (WPDUG)) töös. Eesti initsiatiivil täiendati EL-i relvaekspordi käitumiskoodeksi häid tavu relvavahendaja registreerimisest keeldumisest teavitamise uue vormiga.

2006. aasta novembris toimus Tallinnas, strateegilise kauba komisjoni kaasosalusel, Põhja- ja Baltimaade ekspordikontrolliametnike koostöö nõupidamine, millel arutati üldnimetatud režiimide ja Euroopa Liidu töögruppides hetkel aktuaalseid teemasid ning omavahelise koostöö tihendamise võimalusi.

2006. aasta kevadel osales kolm komisjoni liiget (KPA, MTA ja KM) Hollandis Rotterdams toimunud PSI õppusel TOPPORT ning sügisel osales KPA esindaja Poolas Gdanskis toimunud PSI õppusel AMBER SEA.

Strateegilise kauba komisjon on alati tähtsaks pidanud strateegilise kauba temaga seotud koolituse edendamist. 2006. aasta sügissemestril toimusid Sisekaitseakadeemia Finantskõlledži maksunduse ja tolli üliõpilastele süvendatud loengud rahvusvahelisest ekspordikontrolli süsteemist ja strateegilise kauba kontrollist Eestis.

2006. aastal arendati edasi strateegilise kauba komisjoni elektroonilist litsentsitaotluste kooskõlastamise infosüsteemi, mis parandas tunduvalt komisjoniliikmete omavahelist teabevahetust ja kiirendas litsentsimenetlust. Lisaks jooksvale suhtlusele elektrooniliste infokanalite kaudu toimus 2006. aastal komisjoni kolm tavakoosolekut.

Strateegilise kauba komisjoni tegevuse statistika

1. Väljastatud litsentside, õiendite ja lõppkasutuse järelevalve dokumentide arv

Strateegilise kauba komisjon väljastas strateegilise kaubaga seotud erilubasid ja lõppkasutuse järelevalve dokumente järgmiselt:

- kahesuguse kasutusega kauba väljaveolitsentse – 8;
- sõjalise kauba sisseveolitsentse – 16;
- sõjalise kauba väljaveolitsentse – 19;
- transiidilube – 5;
- rahvusvahelisi impordisertifikaate – 20;
- lõppkasutaja sertifikaate – 25.

Kokku väljastati 93 dokumenti, millest 48 eriluba ja 45 lõppkasutuse järelevalve dokumenti. Litsentside alusel eksporditi, imporditi ning Eestit läbis transiidina kaupu koguväärtuses üle kolmesaja miljoni krooni (vt statistika lisades).

2. Sõjalise kauba vahendajate riiklikusse registrisse kandmine või sellest keeldumine

Aastal 2006 esitati strateegilise kauba komisjonile üks sõjalise kauba vahendajate riiklikusse registrisse kandmise taotlus, mida ei rahuldatud.

3. Litsentsi, õiendi või lõppkasutuse järelevalve dokumendi väljastamisest keeldumine

Komisjon ei rahuldanud esitatud taotlusi viiel korral: ühe sõjalise kauba sisseveolitsentsi, kolme sõjalise kauba väljaveolitsentsi ja ühe lõppkasutaja sertifikaadi puhul.

4. Strateegilise kaubaga seotud õigusrikkumised ja rahvusvahelise sanktsiooni rikkumised

2006. aastal toimetati litsentsita sõjalist kaupa Eestisse 9 korral. Alustati kriminaalmenetlust karistusseadustiku § 392 lõike 3 alusel. Selliste kriminaalrajade raames, mille menetlus lõpetati kohaldades rahalist karistust, mõisteti ettevõtetelt välja sundraha kokku 725 000 krooni.

Rahvusvahelise sanktsiooni rikkumisi ei ole toimunud.

Lisa 1. Litsentside alusel sisse-, välja- ja läbiveetud kaup, selle väärtus ning päritolu- ja sihtriigid

	Kauba määratlus	Kauba päritolu	Kauba sihtriigid	Kauba väärtus
Kahesuguse kasutusega kauba väljavedu	1B227	RU	CN	1 040 600 USD
	1C350	EE	RU; NA; BY;	10 176 000 EEK
	3A232	EE	PH	2 101 EUR
	7A006	US	US	8 000 USD
	9A001	IE	RU	120 000 USD
Sõjalise kauba väljavedu	ML1	DE; US; IT; AT; CN; RO; SE	FI; LT; LV; AF	12 356 587 EEK 6 960 EUR 24 960 USD
	ML3	RU	LV; PL	19 193 EUR
	ML7	EE	DE	13 398 EUR
	ML9	EE	LT	88 800 EUR
	ML10	UA; RU; CZ	UA; RU; CZ	553 176 EEK 35 460 EUR 246 000 USD
	ML14	EE	QA; US	65 312 EUR 15 000 USD
	ML15	EE	BG	492 985 EUR
Sõjalise kauba sissevedu	ML1	IL; DE; CH	EE	11 486 EUR 10 906 CHF 675 USD
	ML3	FI; DE	EE	3 000 EEK
	ML6	SE	EE	23 300 SEK
	ML10	CZ	EE	1 365 EUR 8 686 USD
	ML15	SE; NL; US; IL; BG	EE	29 682 EEK 290 115 EUR
Sõjalise kauba transiit	ML4	SE	LV	185 000 000 SEK
	ML6	FI	FI	637 894 EUR
	ML10	RU; SE	PL; LT; LV	351 596 USD

Lisa 2. Väljastatud lõppkasutuse järelevalve dokumendid

Lõppkasutuse järelevalve dokumendi liik	Kauba määratlus	Kauba päritolu	Kauba väärtus
Lõppkasutaja sertifikaat (EUC)	ML1	NO; DE; CH	508 858 EEK 5 256 EUR 31 040 NOK 10 906 CHF
	ML3	CZ; DE	582 449 EEK 900 EUR
	ML4	FI; DE; GB	208 025 600 EEK 4 463 830 EUR
	ML6	DE	45 625 EEK 6 195 EUR
	ML10	US	27 227 USD
	ML11	US; IT; FI; GB	1 928 827 EUR 3 000 USD
	ML14	GB	847 000 EEK
	ML15	US; GB; FI; IL	60 990 EUR 16 200 USD
	1C350	KZ	2 092 720 USD
	3A001	GB	9 981 148 EEK
Rahvusvaheline impordi-sertifikaat (IIC)	ML1	DE; US; CZ; CS; CH	183 661 EUR 4 167 USD 10 906 CHF
	ML3	CN; LT; DE	495 000 EEK 45 955 EUR
	ML10	CZ	1 365 EUR
	ML15	US; IL; FI; SE	1 592 083 EEK 57 990 EUR
	1C351 d 5	SE	1 160 SEK